

Пятніца трынаццатага

Калі каму-небудзь даводзілася перасякаць мяжу на пачатку дзевяностых гадоў у пятніцу трынаццатага, то ён мог на свае вочы пераканацца, што кантрабандысты тых часоў былі народам даволі забабонным. Доўгія і нудныя, як прамовы савецкіх кіраўнікоў, чэргі кудысьці знікалі. Мала хто рызыкаваў у гэты дзень шукаць шчасця. Кожны меркаваў, што хутчэй нажывеш праблемаў на сваю дурную башку, чым здолееш нешта зарабіць.

Праўда, знаходзіліся і такія, хто на справу глядзеў больш прагматычна, не звяртаючы ўвагі на патаемна-таямнічыя запалохванні малаадукаваных бабулек. Максім Гіль быў з такіх. Ён ганарыўся дзвюма рэчамі. Першая, што паходзіў са старой праваслаўнай сям'і, для якой смех баццюшкі пра перажыткі паганскіх забабонаў быў большым аргументам, чым засцярогі баязлівых маларазумеючых рэлігійных каноны калегаў. Другая, што ён кантрабандыст у сёмым калене. Маўляў, у яго крыві і генатыпе ад продкаў перададзена ніколі не падманваючая інтуіцыя, якая беспамылкова інфармавала калі трэба сунуцца на мяжу, а калі лепш перачакаць няўдалую пару ў якой-небудзь гродзенскай забягалаўцы, паставіўшы па куфлю піва двум-трас кончаным алкашам

з чырвонымі тварамі, сінімі насамі і рукамі, якія вечна трасуцца. Або свайму суседу мытніку, які па ўсталяванай беларускай звычцы паважаць суседзяў, заўсёды, перад тым як прапусціць без праверкі машыну Гіля, вітаўся з тым за руку. Максім ганарыўся сваёй прафесіяй і сваімі законанепаслухмянымі продкамі. Ён сцвярджаў, што яго славуця прашчурны пачалі перавозіць кантрабандныя цыгарэты яшчэ да таго, як Калумб першы раз убачыў тытунь у амерыканскіх індзейцаў. А дарога з Гародні на Беласток была вузкай звярынай сцяжынкай, і ніхто не мог нават у жахлівым сне ўбачыць, што калісьці яе перасячэ ўзараная паласа з калючым дротам. Таму славуця кантрабандная біяграфія яго сям'і пачыналася яшчэ на старажытным шляху з варагаў у грэкі. І калі сёння ён, чалавек з настолькі жудаснай, нават для памежных рэгіёнаў рэпутацыяй, хоць на адзін дзень спыніць працэс пераробкі беларускага спірту ў грошы народа ЗША з-за нейкіх старадаўніх перажыткаў, такіх як баязлівасць пятніцы трынаццатага, то яго геніяльныя продкі папераварачваюцца ў трунах.

Руслан Зелянкевіч быў суседам славутага кантрабандыста і па сумяшчальніцтве яшчэ і звычайным інспектарам мытні ў першым калене, які абараняў на мяжы эканамічныя інтарэсы дзяржавы і падрабляў нявыплатай падаткаў ад атрымання дробных хабараў у выглядзе пляшкі гарэлкі ці блока цыгарэтаў. Гэтая добрадушэўная звычка выпіваць пасля працы за свае паслугі пляшку-другую з сябрамі супрацьлеглай прафесіі, нечакана ператварылася ў неабходнасць штодзённай ранішняй пахмелкі.

У гэты дзень ахвотныя наведваць адзін з гродзенскіх рэстаранаў мусілі гадзінамі соўгацца па горадзе ў пошуку вольных месцаў. Усе бары былі забітыя кантрабандыстамі. Выхадных дзён у людзей, што маюць гэтую работу з ненармаваным графікам, не так і шмат. Таму пятніца трынаццатага, калі наведванне мяжы лепш пакінуць памежнікам, звычайна выкарыстоўвалася дзеля паг-

лынання таго, што ў працоўныя дні лічылася таварам. А сучаснадумаючы Гіль з тае нагоды, што няма памежных чэргаў, меў надзею наведць суседнюю краіну разоў пяць. Тым больш, што на мытні яму як заўсёды падаў руку сусед. Толькі нешта адразу пайшло не так.

— Гані машыну на яму, для спецагляду, — паміраючым голасам прастагнаў Зелянкевіч. Па перакошаным ад болю твары было бачна, што сёння мытніку яшчэ не давялося пахмяліцца. — Выбачай, але завітала нейкая праверка. Трэба паказаць, што я працую. А іншых машын няма. Не едзе сёння чамусьці ніхто.

Максімава нахваленая інтуіцыя нічога кепскага не западозрыла. Але, калі пераехаўшы мяжу, ён адкрыў адмыслова зробленае ў машыне сховішча для спірту, то брудная лаянка хлынула з яго горла як у грузчыка з таварнай станцыі Ласосна. Сховішча было пустое. Гіль развярнуў машыну і паляцеў шукаць помсты. Руслана на працы ўжо не было. Знайшоўся той у хаце, седзячы на канапе са шклянкай празрыстай вадкасці ў руках.

— Ты што гэта, брыда, суседа абкрадаеш? — прывітаўся яшчэ раз з мытнікам Максім. — Іншых няма, ці што?

— Не крычы. Мяне з-за тваёй гарэлкі з работы папёрлі, — спакойна адгукнуўся Зелянкевіч. Стан дзікага болю галавы і ламання касцей у яго плаўна, мінаючы звычайную чалавечую норму, пераходзіў у нірвану. — Сёння адзін ты швэндаўся паміж дзвюма славянскімі краінамі. Вось я і вырашыў пазычыць пару бутэлчак у цябе. А паколькі кантрабандыстаў не было, правяральшчыкі ўзяліся за мытнікаў. Знайшлі гарэлку і папрасілі мяне больш на працу не хадзіць. А чаму ніхто больш не ездзіў?

— Ды гэтыя дурні спалохаліся забабонаў. Сёння пятніца трынаццатага.

— Што ж ты мне раней не сказаў!? Прыдурак! І я работу не згубіў бы, і ты захаваў бы сваю гарэлку ды суседа мытніка ў дадатак. У народныя прыкметы трэба верыць.